

Turismisektori ligipääsetavus – suunised, takistused, võimalused

Ede Teinbas (MKM)

Tatjana Koor (EIS, VisitEstonia)

Ligipääsetavuse inspiratsioonipäev

15.05.2025

Tallinn

Turismi ja ligipääsetavuse ühisosa

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

"Küll see turist võib
ikka loll olla!"

- + Turistidel on kohalikust elanikkonnast erinev teadmine, kultuuritaust, vajadused
- + Turismi ja ligipääsetavuse arendused täidavad sama eesmärgi
 - Selge ja universaalne info
 - Kaldteed, liftid ja takistusteta liikumisteed
 - Intuiitivne ja ligipääsetav transport
 - Hästi disainitud teenused
 - Selge ja kontrastne visuaalne keskkond

Miks ligipääsetavus turismis?

- + Maailma Terviseorganisatsiooni andmetel on aastal 2023 1,3 miljardil inimesel – umbes 16% maailma elanikkonnast - oluline puue.
- + Üle 65-aastaste arv kasvab aastaks 2050 1,6 miljardini ehk samuti 16 % elanikkonnast.
- + Alaealisi oli 2023. aastal maailmas 2,2 miljardit, neist 0,2 miljardit arenenud riikides

Miks ligipääsetavus turismis? (2)

- + Turismirajatiste, -toodete ja -teenuste kättesaadavus on ühelt poolt nii **vastutustundliku ja kestliku turismi** osa
- + Aga teiselt poolt **ärivõimalus** sihtkohtadele ja ettevõtetele võtta vastu kõik külastajad ja suurendada seeläbi tulusid
- + **Õiguslik kohustus:**
 - Euroopa Liidu õigus, nt ligipääsetavuse akt 2019/882, transpordimäärused
 - Eesti õigus, nt hoonete ligipääsetavuse määrus, infoühiskonna teenuse seadus

Turismi pikk vaade 2025-2035

- + **Megatrend:** põlvkondade vahetumine ja vananev rahvastik: uued sihtrühmad ja erinevad vajadused, sealhulgas tervise ja pikaajalisusega seotud teenused.
- + **Ühenduvus:** teha arenguhüpe turistide liikumisvõimaluste, toodete ja info digitaalse kättesaadavuse ja ligipääsetavuse osas
- + **Kestlikkus:** Eestisse jõudmine ja siin liikumine on nähtamatult mugav ja ligipääsetav kõikidele

Katusmõõdikud:

- Turismi lisandväärtus, otsene ja kaudne mõju
- Eesti elanike rahulolu turismiga
 - Välisküllastajate rahulolu turismiteenustega Eestis

Turismi pikk vaade 2025-2035 (2)

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

+ Võrdse ligipääsu arendamine:

- analüüsime Eestis ligipääsetava ja kaasava turismi arendamise majanduslikku potentsiaali ja võimalusi.
- parendame turismiettevõtete ja -toodete ja info ligipääsetavust (nii digitaalne kui ka füüsiline), sh tagame võõrkeelsetele inimestele avaliku ruumi info leitavuse ja arusaadavuse meil ringi liikudes. (MKM, EIS, DMOD, liidud, KOVID, ettevõtjad)

+ **Möödik:** ligipääsetavate turismitoodete arv

+ **Lisa 6:** Ühendused ja ligipääsetavus

<https://mkm.ee/turism2035>

Turismistrateegia 2026-2029

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Tegevus	Vastutajad	Väljundmõõdik	Kommentaar
Teadlikkuse tõstmine ligipääsetava ja kaasava turismi arendamise majanduslikust potentsiaalist ja võimalustest	MKM, EIS, erialaliidud, DMOd	80 % turismiteenuse pakkujate jaoks on ligipääsetavus oluline teema	EIS küsitluse andmed
Ligipääsetavuse ja universaalse disaini põhimõtetele vastavate turismimarsruutide koostamine ja info kättesaadavaks tegemine	EIS, DMOd	VisitEstonia andmebaasis jt infokanalites ning DMOde infokanalites on olemas info ligipääsetavate turismitoodete ja -marsruutide kohta	X toodet/ marsruuti või jah/ei vastus
Digitaalsete ja füüsiliste ligipääsetavuse lahenduste rakendamine Digitaalsete ja füüsiliste ligipääsetavuse lahenduste rakendamine	Ettevõtjad	40 % turismiteenuse pakkujaid on ligipääsetavuse parendamisse panustanud	EIS küsitluse andmed

Turismisektori ligipääsetavuse vajaduste ja takistuste uuring

+ Eesmärk:

- sisend turismisektori ligipääsetavuse 2.04 seminari sisu täpsustamiseks
- ideed edasiste ligipääsetavusega seotud tegevuste planeerimiseks

+ Sisu:

- 3 sisu küsimust turismisektori ettevõtete meelestatusest, takistustest ja vajadustest
- 4 vastaja profiili küsimust

+ Vastanute arv: 86

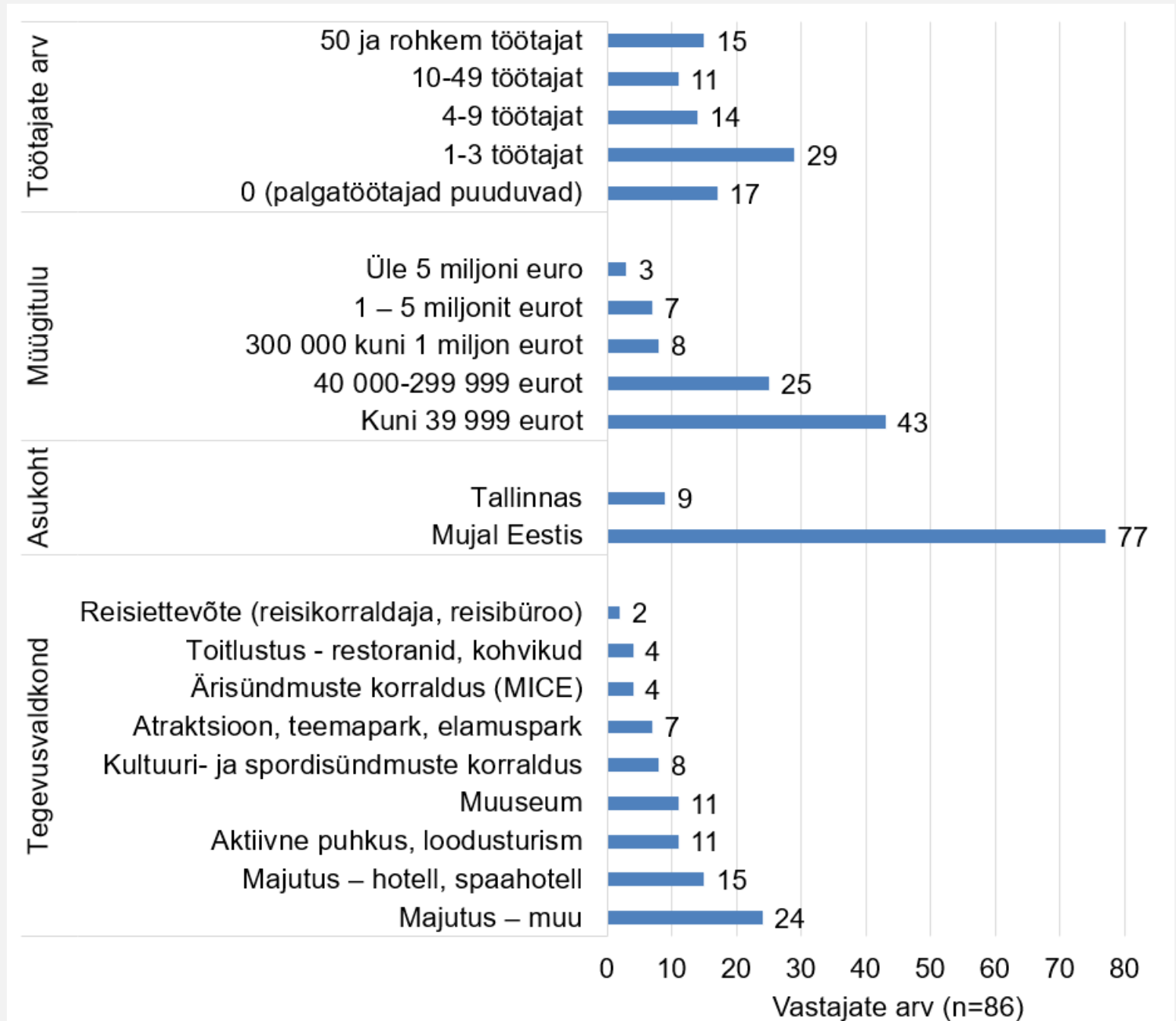
+ Tutvu uuringu kokkuvõttega [siin](#)

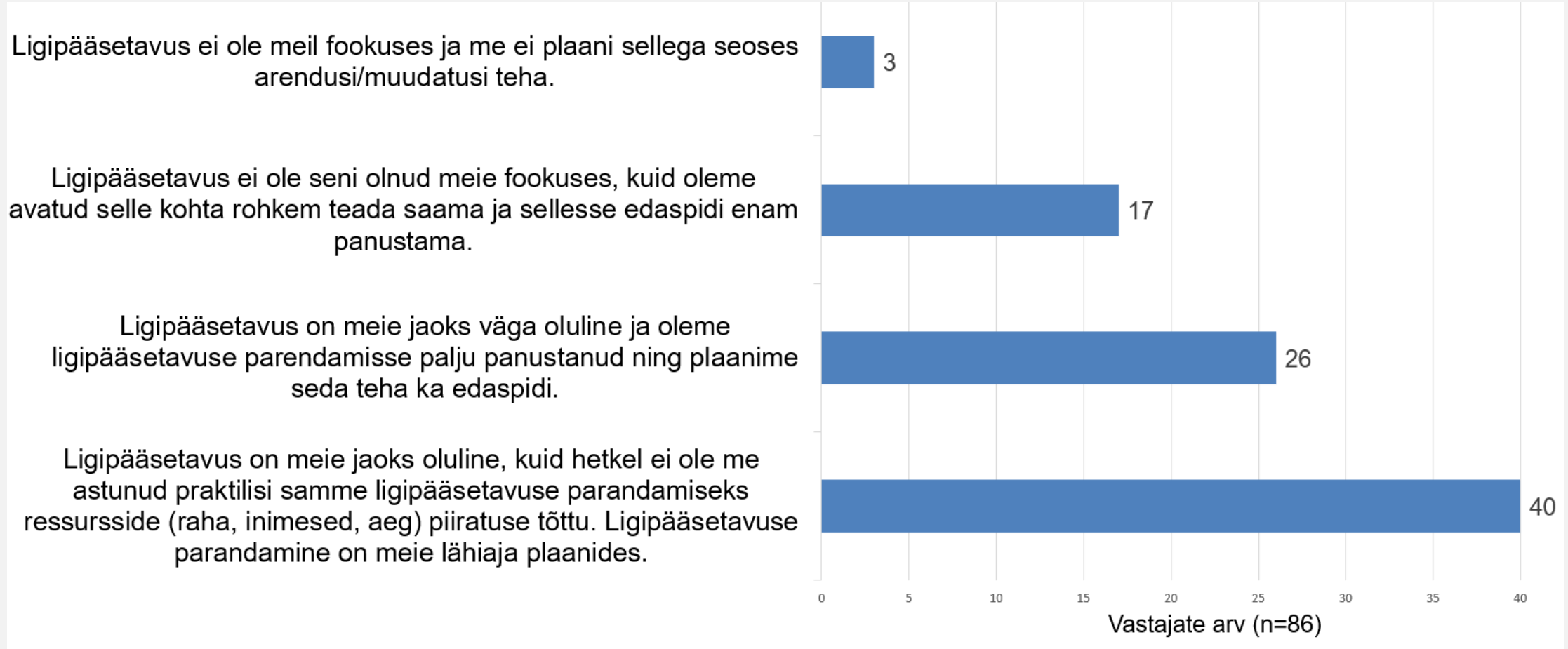
Vastajate profiil

Pane tähele:

- Reisisettevõtluse, toitlustuse, ärisündmuste korralduse, müügituluga üle 5 miljoni eurot esindajaid oli vähe (2-4) – ei saa teha üldistusi
- Ettevaatlik tasub olla ka Tallinnas tegutsevate ettevõtete, atraktsioonide, kultuuri- ja spordisündmuste korraldajate ning müügituluga üle 300 000 eurot aastas teenivate ettevõtete vastuste üldistamisega

Ettevõtte meeletatust ligipääsetavusega seoses

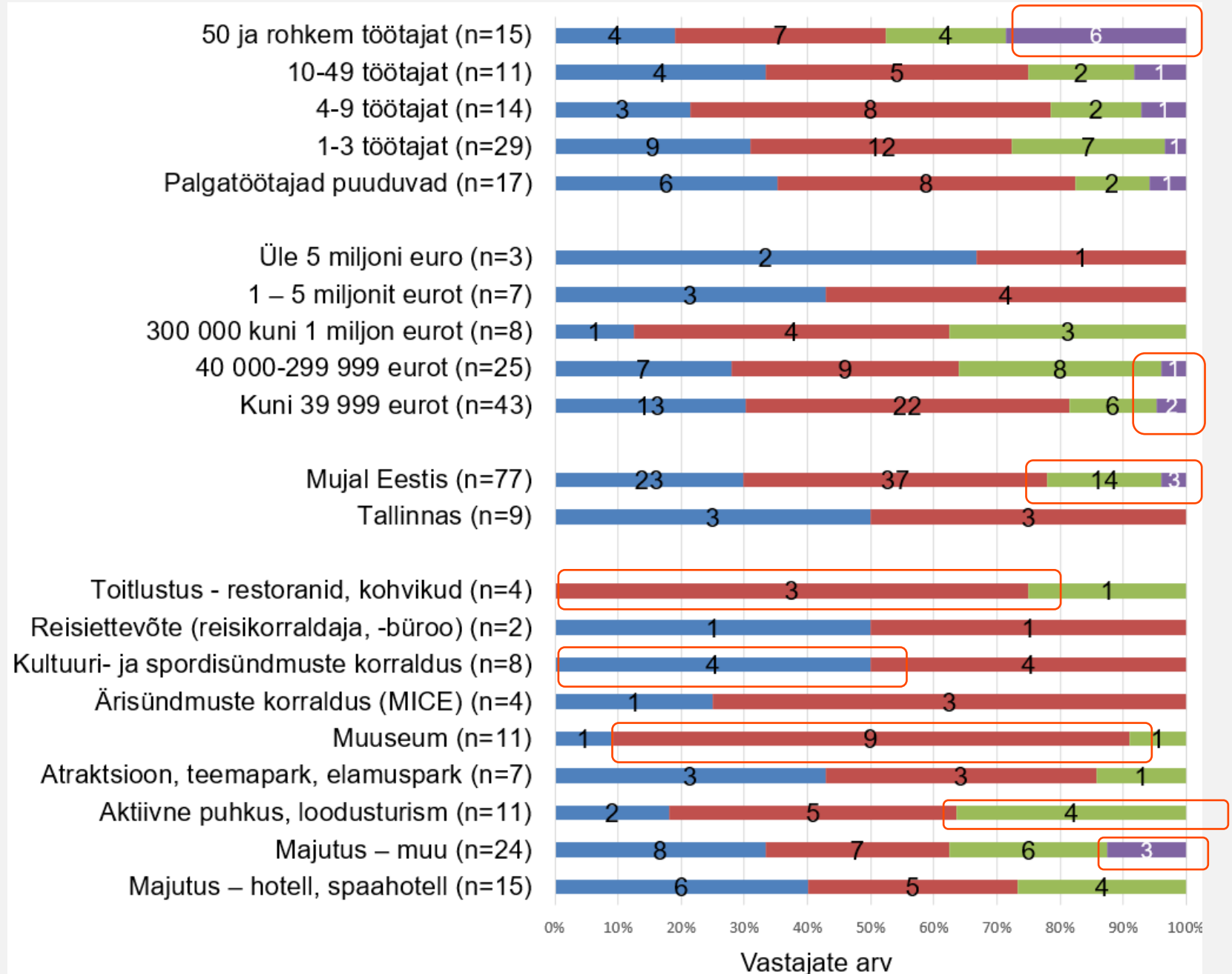
Meelestatus vastajaprofiili alusel

■ Ligipääsetavus on meie jaoks väga oluline ja oleme ligipääsetavuse parendamiseks palju panustanud ning plaanime seda teha ka edaspidi.

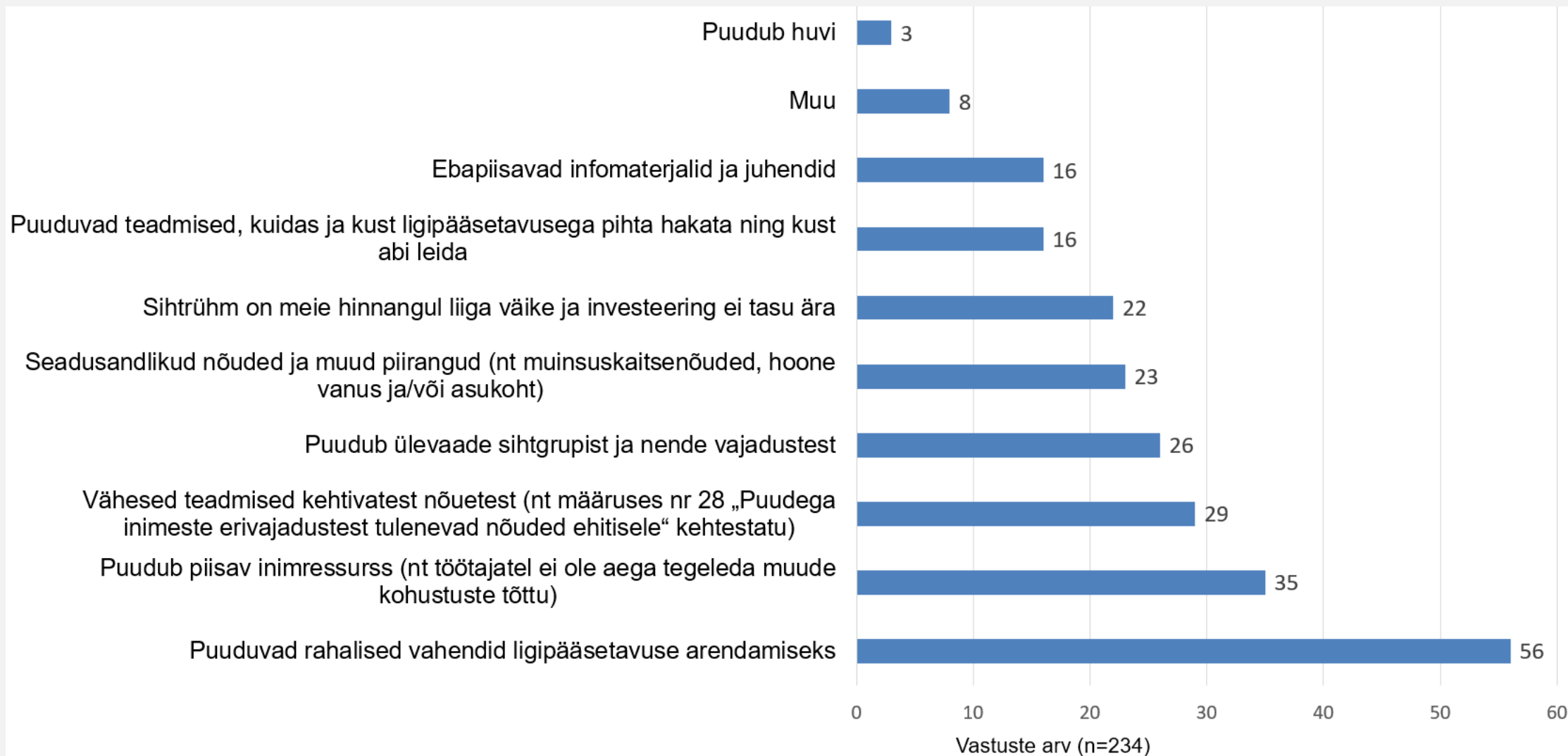
■ Ligipääsetavus on meie jaoks oluline, kuid hetkel ei ole me astunud praktilisi samme ligipääsetavuse parandamiseks ressurside (raha, inimesed, aeg) piiratuse tõttu. Ligipääsetavuse parandamine on meie lähiaja plaanides.

■ Ligipääsetavus ei ole seni olnud meie fookuses, kuid oleme avatud selle kohta rohkem teada saama ja sellesse edaspidi enam panustama.

■ Ligipääsetavus ei ole meil fookuses ja me ei plaani sellega seoses arendusi/muudatusi teha.

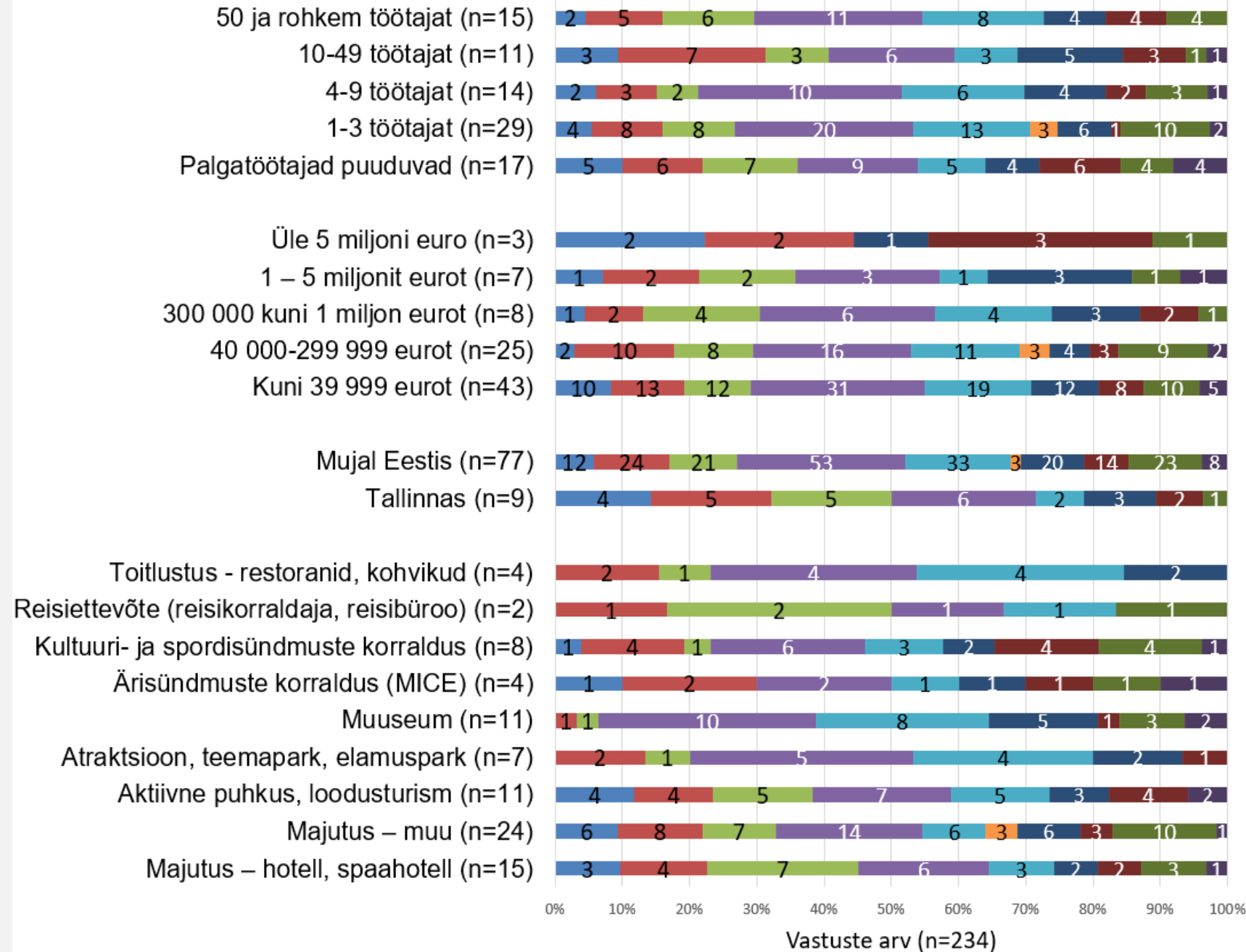

Suuremad takistused ligipääsetavuse arendamisel

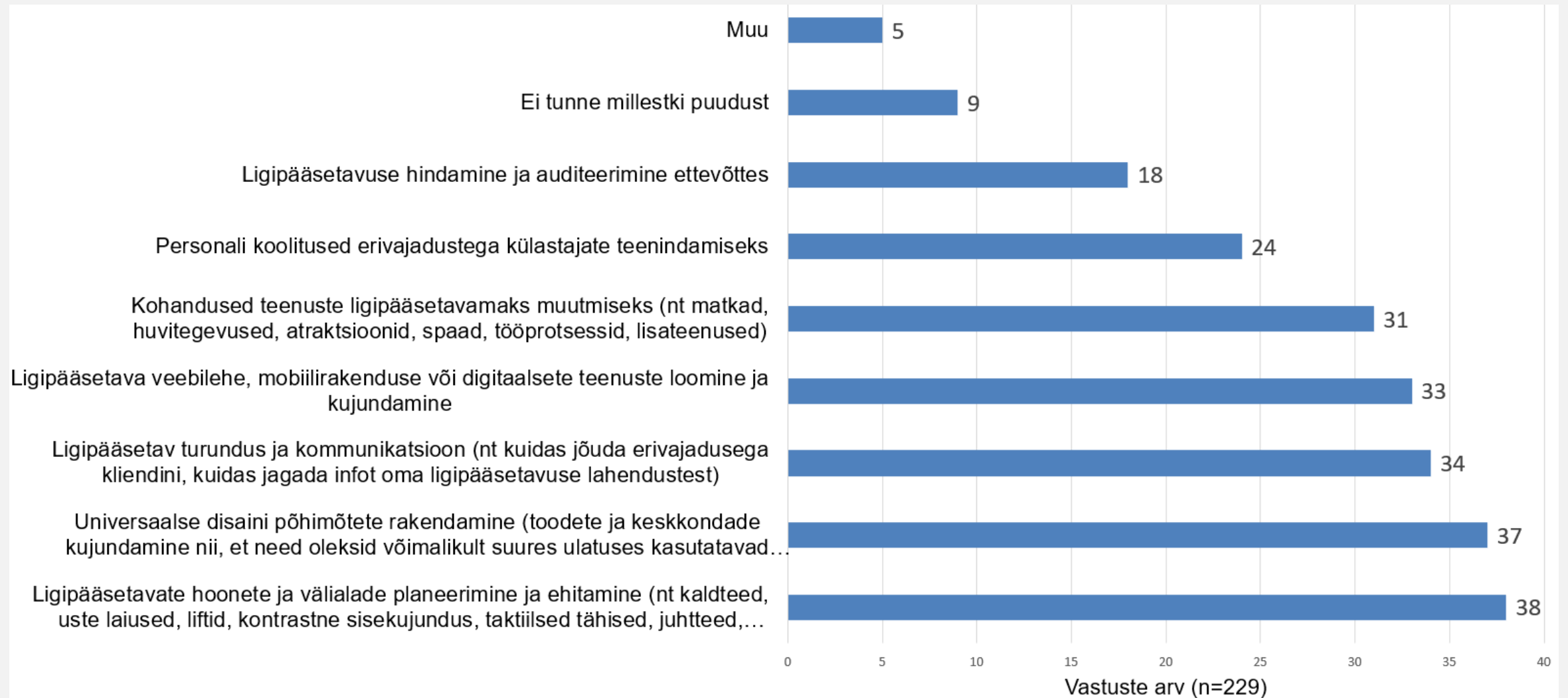

Takistused vastajaprofiili alusel

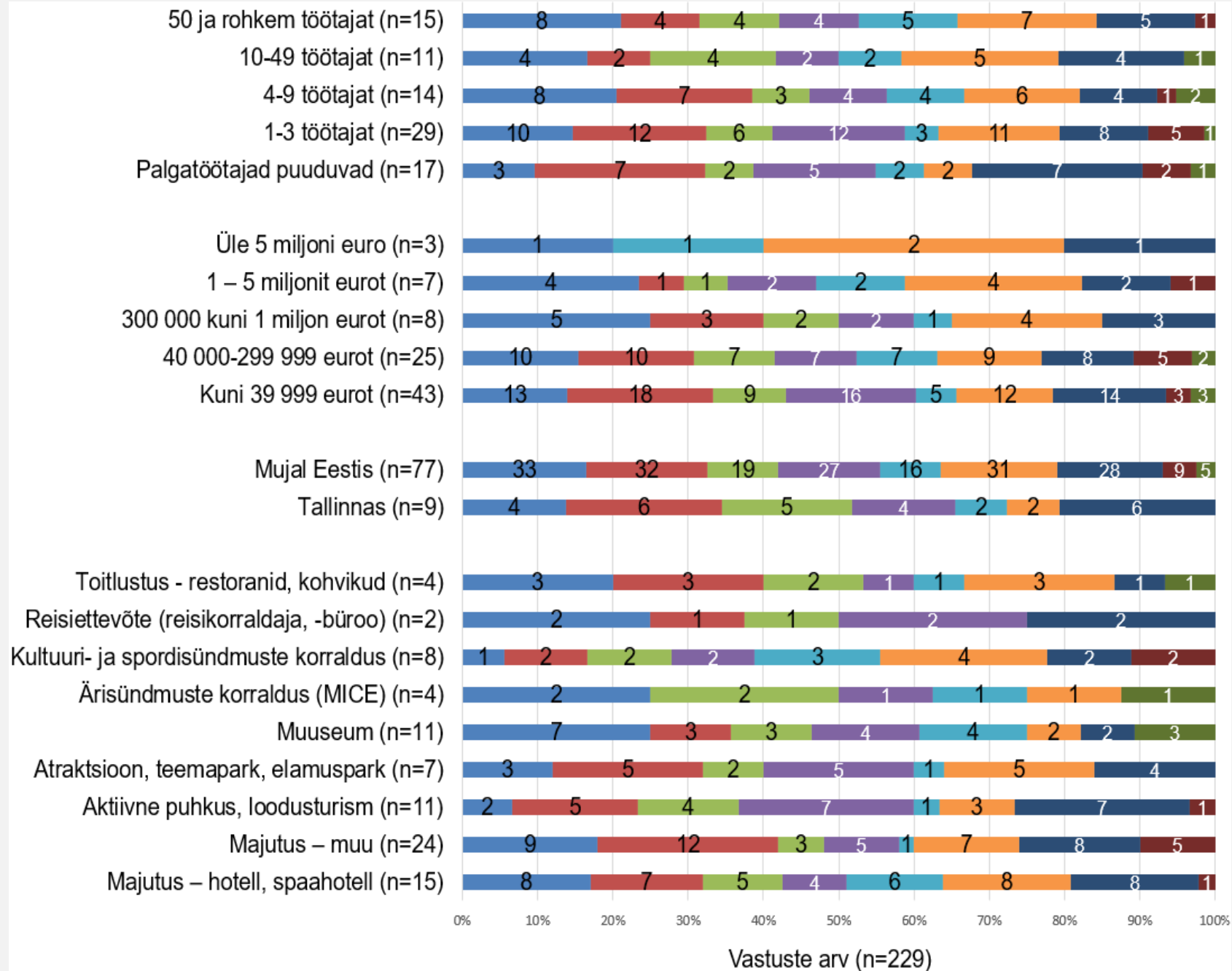
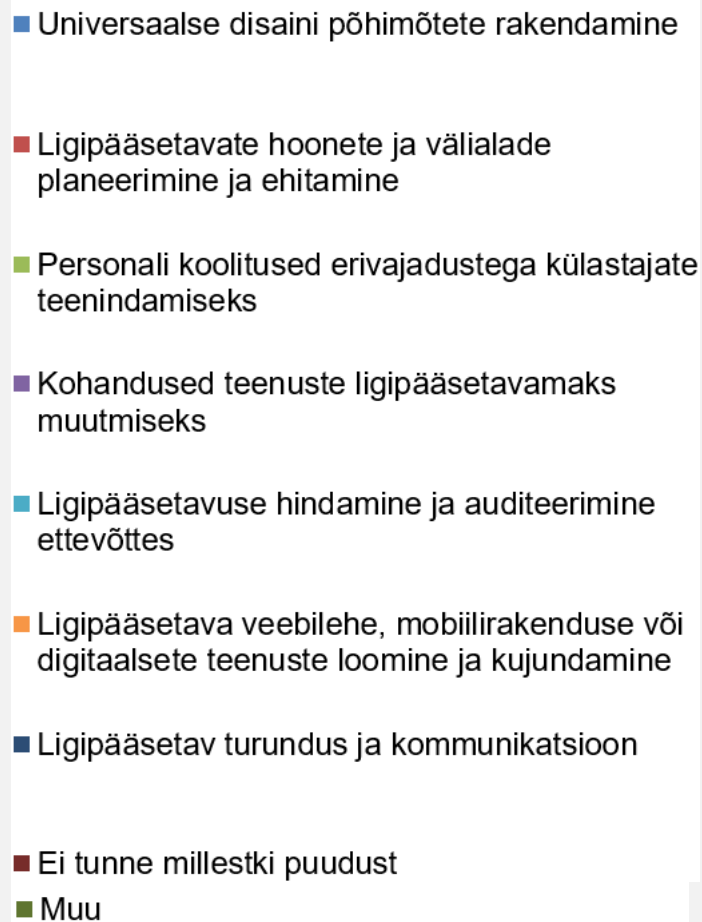
- Puuduvad teadmised, kuidas ja kust ligipääsetavusega pihta hakata ning kust abi leida
- Vähesed teadmised kehtivatest nõuetest
- Puudub ülevaade sihtgrupist ja nende vajadustest
- Puuduvad rahalised vahendid ligipääsetavuse arendamiseks
- Puudub piisav inimressurss
- Puudub huvi
- Seadusandlikud nõuded ja muud piirangud
- Ebapiisavad infomaterjalid ja juhendid
- Sihtrühm on meie hinnangul liiga väike ja investering ei tasu ära
- Muu

Vajadused (teadmiste ja oskuste vaatest)

Vajadused vastajaprofiili alusel

Kestliku sündmuse korraldamise soovitusel

Tutvu soovitustega siin

- + Koostati Rahvusvaheline kultuuri- ja spordisündmuste ning konverentside toetuse jaoks, kus ligipääsetavus on üks hindamiskriteeriumitest.
- + Üheks fookusteemaks ligipääsetavus ja võrdne kohtlemine (ptk 2.1 ja 2.2)
- + Aluseks erinevad seni koostatud juhendid ja meetme alusdokumendid (sh Eesti 2035 ja TAIE)

2. Sündmuse sotsiaalne kestlikkus

2.1. Ligipääsetavuse tagamine

Tutvu ligipääsetavuse põhimõtetega ning mõista eri- ja eristuvate vajadustega¹⁰ inimeste õigust osaleda sündmusel.

- Ligipääsetavuse selgitus on esitatud <https://kompetentsikeskus.sm.ee/et/voirdsed-voimalused/liqipaasetavus/mis-see/aluspohimotted>

Alusta sündmuse ligipääsetavuse tagamisega võimalikult vara

- Tee ligipääsetavuse teema korraldusplaani osaks. See muudab protsessi tõhusamaks ja sageli odavamaks, sest jääb ära hilisem ümbertegemine (vältitakse lisanduvaid ootamatuid tegevusi või lisalahendusi).

Oluline teada: eurotoetustest rahastatavate projektide kavandamisel ja rakendamisel peab arvestama ja edendama soolist võrdõiguslikkust, välistama diskrimineerimise ning tagama projekti tulemustele erivajadustega inimeste ligipääsu.

Kuidas teie tegevused saavad lisaks sündmuse põhieesmärgile edendada võrdseid võimalusi? Seda saab vaadata [digitööriistast](#) (ÜKP fondide võrdõiguslikkuse kompetentsikeskus)

Kaasa eri- ja eristuvate vajadustega sihtgrupe lahenduste väljatöötamise, testimise ja koolituste korraldusse.

- Kui endal on keeruline hinnata sündmuse ligipääsetavust, küsi abi ja kaasa vastavate sihtrühmade esindajaid (nt Eesti Puuetega Inimete Koda)

Võimalusel vali toimumiskoht, mis võimaldab mugavalt osaleda ka eri- ja eristuvate vajadustega inimestel.

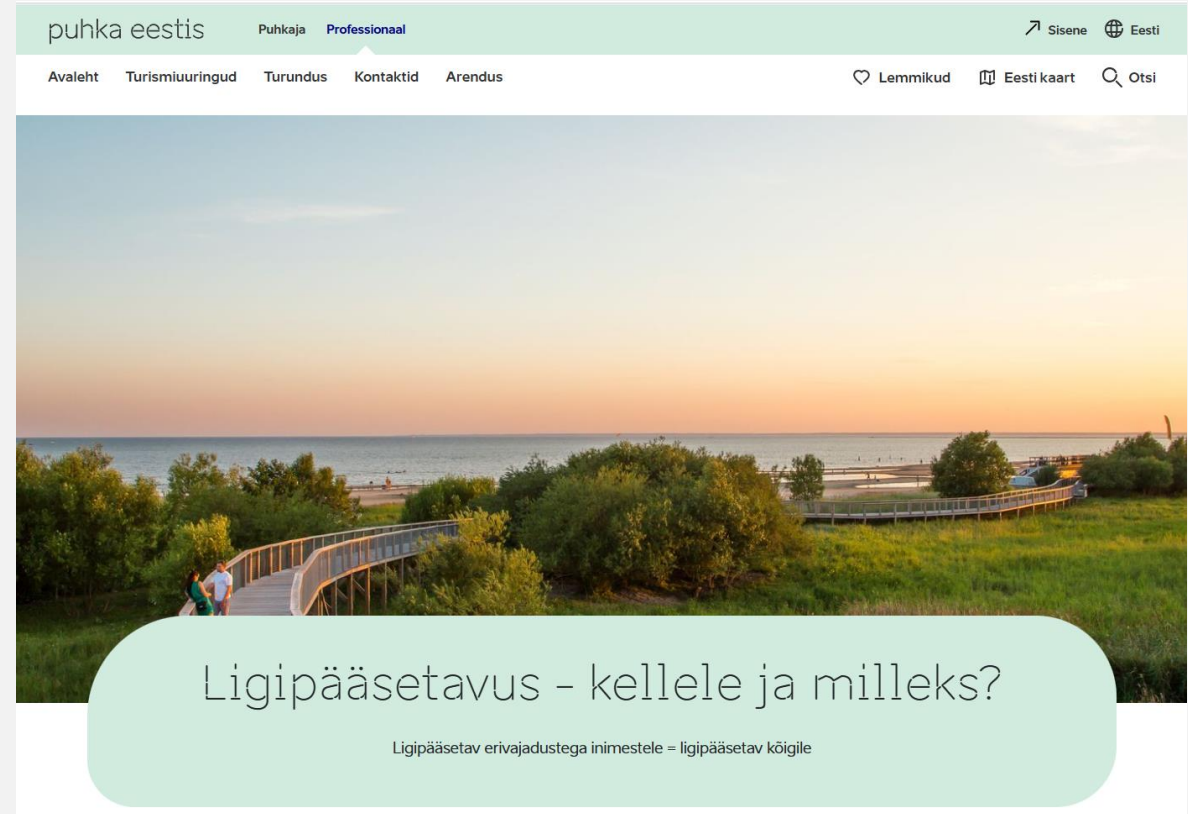
- Hinda parkla ja sündmuse ala pinnast/katet, kaldteede olemasolu ning nende vastavust nõuetele, uste ja väravate laiust, trepiastmete ja äärekivide (sh nende kõrgust, laiust), käsipuude, istekohtade (sh käetoega), liftide ja puhkealade olemasolu, tualettide ligipääsetavust ja mugavust, laudade, toolide ning muude vahendite paigutust, valgustust, lisavõimalusi juhtkoertele, suunavate siltide nähtavust, loetavust ja arusaadavust, söögi kohtade ligipääsetavust jne.

Muuda toimumiskoht ligipääsetavaks

- Kui ligipääsetavuse põhimõtetele vastavat toimumiskohta ei ole võimalik kasutada (sihtkohas ei ole seda või soovitakse sündmus korraldada eripärasel paigas), siis kohanda toimumiskoht, rakendades ligipääsetavuse põhimõtteid või paku täiendavaid lahendusi, et suurendada paiga ligipääsetavust.
- Kui sündmuse lahendus võimaldab, pakku osalemist veebivahendusel, veendudes, et ka see vastab ligipääsetavuse põhimõtetele.
- Täpsemaid soovitusi füüsilise keskkonna ligipääsetavuse kohta leiab: [Füüsiline keskkond - YouTube](#) (video)

Koondasime turismisektori jaoks erinevad allikad, juhendid ja viited ühele veebilehele

Tutvu veebilehega [siin](#):

Suhtlemine erivajadustega külastajaga

Sotsiaalministeeriumi video ligipääsetavast kommunikatsioonist annab ülevaate lahendustest, kuidas muutama infoedastus erivajadusega inimestele ligipääsetavaks - seda nii tekstide, piltide, heli, video kui ka kodulehe kontekstis.

Vaata videot

Siit leiab soovitusi, kuidas muuta ettevõtte info nii verbaalselt, füüsiliselt kui digitaalselt ligipääsetavaks, et ka erivajadustega külastajad saaks seda mugavalt ja arusaadavalt tarbida.

➤ **Lihtne keel (sh spikker) - mis on lihtne keel**
ÜKP fondide võrdõiguslikkuse kompetentsikeskus

➤ **Informatsioon kõigi jaoks - juhend**
Euroopa standardid informatsiooni lihtsalt loetavaks ja mõistetavaks muutmiseks

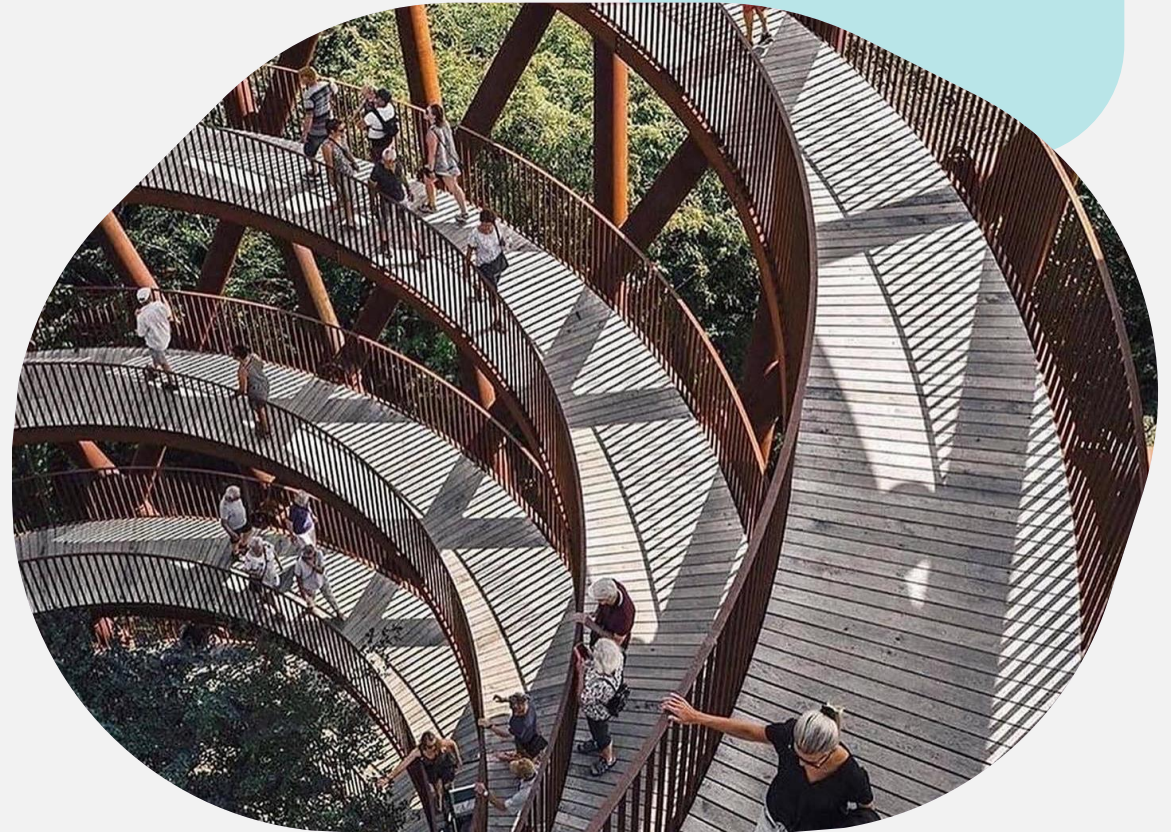
➤ **Soovitused suhtlemisel erivajadustega inimestega**
Eesti Puuetega Inimeste Koda

➤ **Kättesaadava informatsiooni suunised**
Kogumik ligipääsetava info kohta eri meediumide kaupa Euroopa Eriõppe ja Kaasava Hariduse Agentuur (2015)

NB! Leht on pidevas arenduses

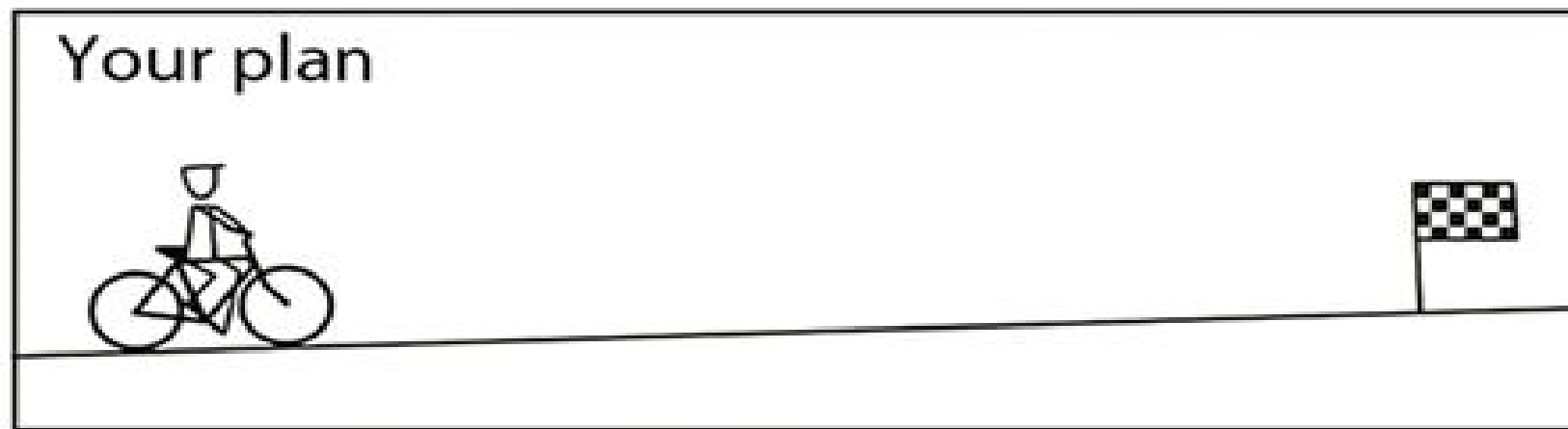
Ligipääsetavus VisitEstonia teenustes

- + Teenusdisaini meistriklass – ligipääsetavuse põhimõtete rakendamist teenuste disainimisel. Koolitaja: Daniel Kotsjuba
- + Ekspordivõimekuse arenguprogrammid – ligipääsetavus kui trend ja mõjutegur (sh külastaja ostuotsuse kujunemisel)
- + **Ligipääsetavuse vebinarid turismisektorile** (plaanis sügis 2025)
- + Arutame võimalusi Tallinna ligipääsetavuse infosüsteemi (LIPS) arendajatega – ligipääsetavate objektide nähtavus visitestonia.com lehele.

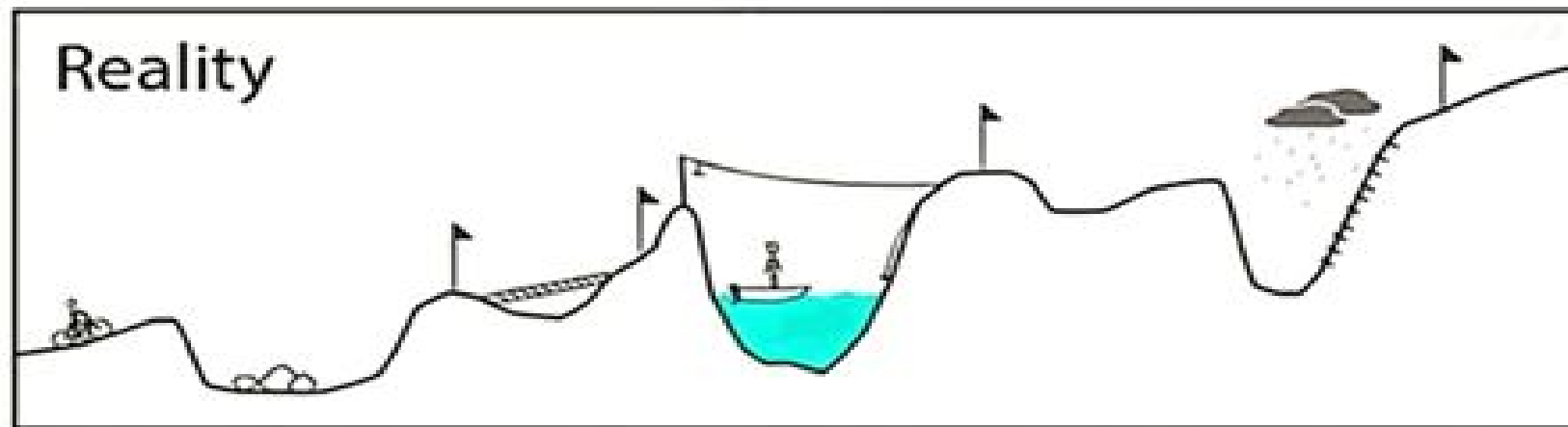

Allikas: ArchitectureDesign FB leht

Ligipääsetavus – milleks?

või
tavakülastaja
teekond

või eri- ja
eristuvate
vajadustega
külastaja
teekond

Aitäh

Küsimuste korral pöörduge:
Ede.Teinbas@mkm.ee
Tatjana.Koor@eis.ee

© Silvia Maria Soide